

Doradztwo zawodowe to „proces pomagania jednostce w poznaniu i wykorzystaniu własnego potencjału edukacyjnego, zawodowego i psychologicznego, tak by osiągnęła ona optymalny poziom zadowolenia z siebie i była jednocześnie społecznie użyteczna”
Glenys Watt – Przewodnicząca Zespołu Komisji Europejskiej

**PROGRAM REALIZACJI
WEWNĄTRZSZKOLNEGO SYSTEMU DORADZTWA
ZAWODOWEGO W SZKOLE PODSTAWOWEJ
im. Jana III Sobieskiego w Porajowie
na rok szkolny 2019/2020**

Opracował
Krzysztof Oparka
Doradca zawodowy

Porajów, 30 września 2019

WSDZ aspekty prawne

1. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego.
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 sierpnia 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.
4. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz.U. z dnia 11 stycznia 2017r.)

Osoby odpowiedzialne za realizację WSDZ

- Grażyna Jarosz – dyrektor szkoły.
- Krzysztof Oparka – doradca zawodowy.

Główne założenia WSDZ

- Wybór zawodu nie jest pojedynczym, świadomym aktem decyzyjnym ale procesem rozwojowym i stanowi sekwencję decyzji podejmowanych na przestrzeni wielu lat życia.
- Preferencje zawodowe wywodzą się z doświadczeń dzieciństwa i rozwijają się wraz z upływem czasu.
- Na wybór zawodu wpływają głównie wartości, czynniki emocjonalne, rodzaj i poziom wykształcenia oraz wpływ środowiska.
- Obejmuje indywidualną i grupową pracę z uczniami, rodzicami i nauczycielami.
- Ma charakter planowych działań.
Klasy 7, 8 Szkoły Podstawowej objęte zostaną warsztatami grupowymi z doradztwa zawodowego. Wszystkie klasy 1-6 Szkoły Podstawowej zorganizowane będą miały warsztaty z doradcą zawodowym z obszaru orientacji zawodowej.
- WSDZ ma charakter planowych działań ogółu nauczycieli i koordynowany jest przez szkolnego doradcę zawodowego, dzięki czemu wszelkie działania szkoły mają spójny charakter.

Główne obszary działań w ramach WSDZ

A. W ramach pracy z uczniami obejmuje:

- poznawanie siebie, zawodów, udzielanie informacji edukacyjnej i zawodowej,
- autodiagnozę preferencji i zainteresowań zawodowych,
- analizę potrzeb rynku pracy i możliwości zatrudnienia na rynku pracy,
- indywidualną pracę z uczniami mającymi problemy z wyborem szkoły i zawodu,
- pomoc w planowaniu rozwoju zawodowego,
- konfrontowanie samooceny uczniów z wymaganiami szkół i zawodów,
- pomoc w wyborze i nabywaniu kwalifikacji zawodowych,
- pomoc w budowaniu kolejnych etapów rozwoju edukacyjno-zawodowego,
- określenie zgodności predyspozycji uczniów,
- wskazywanie możliwości kształcenia w systemie pozaświatowym,
- poruszanie się na rynku pracy,
- realizację działań z zakresu przygotowania uczniów do wyboru drogi zawodowej i roli pracownika,
- przygotowanie do samodzielności w trudnych sytuacjach życiowych: egzamin, poszukiwanie pracy, podjęcie roli pracownika, zmiana zawodu, z adaptacją do nowych warunków, bezrobocie.

Moduły doradcze w poszczególnych klasach - orientacja zawodowa:

w klasach 1-6 SP

- obejmuje orientację zawodową, której celem jest „zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami, kształtowanie pozytywnych postaw wobec pracy i edukacji oraz pobudzanie, rozpoznawanie i rozwijanie ich zainteresowań i uzdolnień”,
- zajęcia w formie warsztatów, z wykorzystaniem aktywnych form pracy - gry i zabawy z obszaru orientacji zawodowej zgodnie z programem WSDZ prowadzone przez nauczycieli danego etapu edukacyjnego na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego i dodatkowo wspomagane przez doradcę zawodowego.

w klasach 7-8 SP

- obejmują doradztwo zawodowe, którego celem jest „wspieranie uczniów w procesie przygotowania ich do świadomego i samodzielnego wyboru kolejnego etapu kształcenia i zawodu, z uwzględnieniem ich zainteresowań, uzdolnień i predyspozycji zawodowych oraz informacji na temat systemu edukacji i rynku pracy”,
- zajęcia w formie grupowych warsztatów integracyjnych z elementami zawodoznawstwa,
- obszar ten realizowany będzie na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego przez wszystkich nauczycieli, na zajęciach z nauczycielem wychowawcą opiekującym się oddziałem oraz na zajęciach z zakresu doradztwa zawodowego prowadzonych przez specjalistę w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

B. W ramach pracy z rodzicami obejmuje:

- prezentację założeń pracy informacyjno-doradczej szkoły na rzecz uczniów,
- włączanie rodziców, jako przedstawicieli różnych zawodów, do działań informacyjnych szkoły, prezentowanie doświadczenia zawodowego z poszczególnych obszarów zawodowych,
- przedstawienie aktualnej i pełnej oferty edukacyjnej, współpraca ze szkołami ponadgimnazjalnymi,
- gromadzenie, systematyczna aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjno-zawodowej,
- przedstawienie możliwości zatrudnienia na lokalnym rynku pracy,
- konsultacje doradcze dla chętnych rodziców (w czasie konsultacji i zebrań z rodzicami) i uczniów w umówionych terminach.

C. W ramach pracy z nauczycielami (radą pedagogiczną):

- utworzenie i zapewnienie ciągłości działania wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zgodnie ze statutem szkoły,
- współpraca z wychowawcami poszczególnych klas – prowadzenie warsztatów doradczych na godzinach wychowawczych, organizowanie spotkań z przedstawicielami różnych instytucji, pedagogizacja rodziców,
- współpraca z pedagogiem szkolnym – współprowadzenie warsztatów, a także konsultacje poszczególnych uczniów u specjalistów,
- określenie priorytetów dotyczących gromadzenia informacji i prowadzenia poradnictwa zawodowego w szkole, udostępnianie zgromadzonych materiałów oraz narzędzi każdemu zainteresowanemu wychowawcy, nauczycielowi.

Współpraca z podmiotami w ramach WSDZ

1. Praca szkolnego doradcy zawodowego.
2. Praca nauczycieli, wychowawców, pracowników biblioteki i pedagoga szkolnego, którzy w ramach współpracy ze szkolnym doradcą zawodowym, realizują treści z zakresu doradztwa zawodowego

i poradnictwa kariery na lekcjach, np.: godziny z wychowawcą, WOS-u, organizacja spotkań z przedstawicielami zawodów.

3. Współpraca ze szkołami ponadgimnazjalnymi/ponadpodstawowymi oraz Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Bogatyni.
4. Organizacja spotkań z przedstawicielami szkół ponadpodstawowych ze szczególnym uwzględnieniem zasobów lokalnych (gmina, powiat).

Formy i metody działań realizowanych w ramach WSDZ

- **Poradnictwo grupowe** - zespołowe, warsztatowe sesje doradcze (zajęcia warsztatowe służące wyposażeniu młodzieży w zasób wiedzy i umiejętności dotyczących np. poszukiwania pracy, samozatrudnienia, umiejętności interpersonalnych, planowania kariery zawodowej).
- **Rynek edukacyjny i pracy** - wizyty studyjne w szkołach ponadgimnazjalnych, obserwacje, uczniowski wolontariat, spotkania z absolwentami, którzy osiągnęli sukces zawodowy (promowanie dobrych wzorców), spotkania z przedstawicielami różnych zawodów, spotkania z przedstawicielami lokalnych firm, lokalny rynek zatrudnienia, poznawanie instytucji rynku pracy.
- **Informacja edukacyjno-zawodowa** (gromadzenie i udostępnianie informacji edukacyjno-zawodowej w postaci gazetek ściennych, informatorów, programów multimedialnych, tworzenie multimedialnych centrów informacji z dostępem do Internetu), krzewienie samodzielnego pozyskiwania informacji (korzystanie z portali dotyczących rynku pracy, programów multimedialnych do samobadania, informatorów, ulotek, broszur, itp.).
- **Poradnictwo indywidualne** - tutoring, coaching (porady i informacje zawodowe, diagnoza zdolności i predyspozycji) – w ramach godzin pracy doradcy zawodowego.
- Badania zapotrzebowania na działania doradcze prowadzone w szkole.

Sposoby realizacji działań doradczych

Działania doradcze realizowane są w ramach:

- lekcji wychowawczych lub warsztatów doradczych prowadzonych przez doradcę zawodowego we wszystkich klasach,
- wycieczek zawodowych i wizyt studyjnych w szkołach ponadgimnazjalnych (w ramach posiadanych środków),
- zajęć z poszczególnych przedmiotów,
- spotkań z absolwentami,
- spotkań z przedstawicielami lokalnych firm,
- spotkań z rodzicami jako przedstawicielami poszczególnych zawodów.

Ewaluacja

Ewaluacja ma na celu sprawdzenie, czy działania doradcze na terenie szkoły były zgodne z oczekiwaniami i potrzebami uczniów i ich rodziców oraz spełniły założenia Programu.

Na podstawie ankiety ewaluacyjnej doradca zawodowy sporządzi sprawozdanie i przedstawi Dyrektorowi szkoły i Radzie Pedagogicznej do zatwierdzenia pod koniec roku szkolnego. Ewaluacja zawierać będzie również informacje pozyskane z badań doradcy:

- badanie preferencji edukacyjnych przeprowadzone w klasie ósmej SP;
- badanie rodziców oraz prawnych opiekunów dotyczące potrzeb w obszarze doradztwa zawodowego na podstawie których zostaną opracowane warsztaty doradcze;
- oraz inne wg potrzeb doradcy.

Tematyka zajęć z zakresu doradztwa zawodowego dla całego cyklu kształcenia

KLASY 1,2,3 SP

Realizowane na zajęciach przez **doradcę zawodowego i wychowawcę klasy.**

Temat	Realizacja treści programowej (zał. 1)	Termin realizacji
Poznajemy siebie - lubię to! Każdy ma swoje zainteresowania.	1.1, 1.2, 1.3,	XI
Gala talentów – jesteście mistrzami!	1.4, 2.5,	XII
Zawody w mojej rodzinie i ich znaczenie.	2.2, 4.1	I

Realizowane przez **nauczycieli przedmiotów:**

Tematyka	Realizacja treści programowej (zał. 1)	Termin realizacji
Odgrywanie ról zawodowych w zabawie. Podejmowanie działań i opisywanie, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.	1.5, 2.1	W czasie roku szkolnego
Znaczenie pracy w życiu człowieka i jej wpływ na otoczenie.	2.3, 2.4	W czasie roku szkolnego
Używanie narzędzi zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy.	2.6	W czasie roku szkolnego
„Lubię się uczyć ...”, potrzeba uczenia się i źródła wiedzy.	3.1, 3.2, 3.3	W czasie roku szkolnego
Działania celowe – planowanie i decyzje związane z własną osobą.	4.2, 4.3	W czasie roku szkolnego

KLASY 4,5,6 SP

Realizowane na zajęciach przez **doradcę zawodowego i wychowawcę klasy**.

Temat	Realizacja treści programowej (zał. 1)	Termin realizacji
Kim będę w przyszłości - oto jest pytanie.	2.3, 4.1, 4.2	I semestr
Ja – to znaczy kto? Moje mocne strony i możliwości ich wykorzystania.	1.2, 1.3,	II semestr
Zainteresowania i pasje a zawody w mojej rodzinie i ich znaczenie.	1.1, 1.4	W czasie roku szkolnego

Realizowane przez **nauczycieli przedmiotów**:

Tematyka	Realizacja treści programowej (zał. 1)	Termin realizacji
Charakterystyka zawodów związanych z omawianym tematem lub specyfiką przedmiotu.	2.1	W czasie roku szkolnego
Znaczenie pracy w życiu człowieka i jej wpływ na otoczenie.	2.2,	W czasie roku szkolnego
Używanie narzędzi zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy.	2.4	W czasie roku szkolnego
„Lubię się uczyć ...”, potrzeba uczenia się i źródła wiedzy.	3.1, 3.2, 3.3	W czasie roku szkolnego
Działania celowe – planowanie i decyzje związane z własną osobą.	4.3	W czasie roku szkolnego
„Pieniądze to nie wszystko” – związek pieniądza z pracą i jego rola we współczesnym świecie.	2.5	W czasie roku szkolnego

KLASY 7,8 SP

Realizowane przez **nauczycieli przedmiotów** w klasach **7-8**:

Tematyka	Punkt podstawy programowej	Termin realizacji
Charakterystyka zawodów związanych z omawianym tematem lub specyfiką przedmiotu.	2.1	W czasie roku szkolnego
Używanie narzędzi zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy.	2.4	W czasie roku szkolnego
„Lubię się uczyć ...”, potrzeba uczenia się przez całe życie, instytucje wspomagające proces kształcenia.	3.4	W czasie roku szkolnego
Działania celowe – planowanie i decyzje związane z własną osobą.	4.2; 4.4	W czasie roku szkolnego
Wartości związane z pracą i etyką zawodową.	2.6	W czasie roku szkolnego

Realizowane na zajęciach przez **doradcę zawodowego** w klasie **7**

Temat	Punkt podstawy programowej	Liczba godz. na realizację
Wszyscy jesteśmy zdolni!	1.1; 1.2; 1.3; 1.6	2
Praca w grupie jako przykład kompetencji kluczowej. Moja rola w grupie – kwestionariusz testu Belbina.	1.2; 1.5; 1.7	2
Umiejętności a zawód.	1.4; 1.7	1
Moje umiejętności i predyspozycje zawodowe. Kwestionariusz MŁOKOZZ.	1.2; 1.3; 1.5	2
Czym się interesuję?	1.1; 1.2; 1.6	2
Jak zaplanować przyszłość edukacyjno-zawodową?	1.5; 1.6; 2.2	1
Moja przyszłość edukacyjno-zawodowa.	2.4; 2.5; 2.6; 3.(1-4)	2
Zawody w moim najbliższym otoczeniu.	2.1; 2.3; 2.7	1
Od elektryka do kierownika.	4.(1-4)	1
Kompetencje na rynku pracy.	2.(3-6)	2
Instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej, w tym instytucje rynku pracy.	2.8	1

Realizowane na zajęciach przez doradcę zawodowego w klasie 8

Temat	Punkt podstawy programowej	Liczba godz. na realizację
Co dwie głowy, to nie jedna. Kto może mi pomóc w wyborze szkoły i zawodu?	4.3	1
Ja w oczach innych.	4.2, 1.2	1
Czy i ja mogę być bohaterem?	1.1, 4.2, 1.5	1
Zawody wokół nas.	2.1	2
W jakich zawodach wykorzystam wiedzę z ...?	2.1, 2.2, 4.2	1
Rzemiosło – alternatywą dla młodych zawodowców.	2.4, 3.1, 3.3	1
Jak scharakteryzować współczesny rynek pracy?	2.3	1
Praca jako wartość w życiu człowieka.	2.4, 2.6	1
Szkoły zawodowe – szkołami pozytywnego wyboru.	3.(1-4)	1
Informacje w zasięgu ręki, czyli poznaję ofertę szkół ponadpodstawowych ze szczególnym uwzględnieniem szkół powiatu zgorzeleckiego.	3.(1-4), 4.2, 4.4	2
Szkoła podstawowa i co dalej? Moja edukacyjna przygoda.	4.1, 4.2, 4.4	1
W szkole czy poza szkołą? Gdzie się uczymy?	3.3, 3.4	1
Nabór elektroniczny. Rekrutacja do szkół ponadpodstawowych.	3.1	1
Co gwarantuje mi szkoła? Kwalifikacje i kompetencje.	3.(1-4)	1
Wybieram zawód czy szkołę.	3.3, 4.(1-4)	1

Plan ogólnoszkolnych działań doradczych

Obszar 1. Systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania poszczególnych uczniów na informacje edukacyjne i zawodowe oraz pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej				
Lp.	Opis działania	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
1.	Diagnoza zainteresowań i predyspozycji osobowościowych wśród uczniów klas VII.	Dokonanie diagnozy podczas zajęć z doradcą zawodowym i w ramach godzin z wychowawcą.	Doradca zawodowy, wychowawca	IX 2019 r.
2.	Zebranie informacyjne z rodzicami klas VII	Poinformowanie rodziców o WSDZ.	Wychowawcy klas.	X 2019 r.
Obszar 2. Gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego poziomu kształcenia.				
Lp.	Opis działania	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
1.	Stworzenie kącika informacyjnego w bibliotece szkolnej i udostępnienie informacji na stronie www dot. systemu edukacji szkolnej w Polsce i regionie, zawierające informacje dot. instytucji rozwijających zdolności i talenty uczniów.	Prowadzenie na stronie internetowej szkoły folderu: Doradztwo zawodowe.	Doradca zawodowy, informatyk.	Aktualizacja: przynajmniej raz w semestrze w roku szkolnym 2019/2020
2.	Opracowanie i zgromadzenie informacji oraz materiałów dla uczniów, rodziców i nauczycieli.	Uaktualnienie danych o szkołach. Zgromadzenie informacji na temat zawodów. Udostępnienie materiałów diagnostycznych oraz scenariuszy zajęć.	Doradca zawodowy	XI-VI 2019/2020
Obszar 3. Prowadzenie zajęć przygotowujących uczniów do świadomego planowania kariery i podjęcia roli zawodowej.				
MODUŁ : POZNANIE SIEBIE				
Opis działania	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji	
Zebranie informacji dotyczących zainteresowań uczniów, ich	Tematyka zajęć w klasach VII: Mocne i słabe strony. Zdolności i umiejętności. Zainteresowania.	Doradca zawodowy, nauczyciele przedmiotów	IX – VI 2019/2020	

umiejętności i uzdolnień	<p>Predyspozycje zawodowe. Osobowość zawodowa. Przygotowanie do zmian w życiu człowieka w kontekście planowania kariery. Motywacja. Praca w zespole. Świat zawodów. Kwalifikacje i kompetencje na rynku pracy.</p>		
	<p>Tematyka zajęć w klasach VIII: System edukacji w Polsce. Cele edukacyjne i zawodowe. Współczesny rynek pracy. Ja na obecnym rynku pracy. Praca jako wartość. Zawody przyszłości. Dokumenty aplikacyjne. Autoprezentacja. Co warto wiedzieć o szkołach branżowych? Alternatywne drogi dojścia do zawodu.</p>	Doradca zawodowy, nauczyciele przedmiotów	IX – VI 2019/2020

MODUŁ: WIEDZA O ZAWODACH I RYNKU PRACY

Opis działania	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
Spotkania z przedstawicielami różnych zawodów.	<p>Ogłoszenie na zebraniach o prowadzonej w szkole akcji <i>zapraszania rodziców jako przedstawicieli różnych zawodów</i>;</p> <p>Przeprowadzenie lekcji wychowawczej z udziałem gościa.</p>	Wychowawcy klas	IX – VI 2019/2020
Wprowadzenie pojęcia „praca”, „zawód”, „rynek pracy”. Informacje dot. podstawowych grup zawodowych.	<p>Podczas zajęć przedmiotowych, udostępnianie informacji o zawodach charakterystycznych dla danego przedmiotu. Zajęcia warsztatowe w klasach VII i VIII prowadzone przez doradcę zawodowego.</p>	<p>Nauczyciele przedmiotów.</p> <p>Doradca zawodowy.</p>	<p>IX – VI 2019/ 2020</p> <p>IX – VI 2019 / 2020</p>

MODUŁ: PLANOWANIE PRZYSZŁOŚCI ZAWODOWEJ

Opis działania	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
Wprowadzenie pojęcia system	<p>Konsultacje z rodzicami. Zajęcia grupowe: „<i>Co wiem o</i></p>	Wychowawcy klas,	X-VI

edukacji i informacji dot. szkół ponadpodstawowych w regionie.	<i>szkołach ponadpodstawowych w swoim powiecie</i> ”. Udostępnianie informatora.	doradca zawodowy.	2019/2020	
Obszar 4. Koordynowanie działalności informacyjno-doradczej prowadzonej przez szkołę.				
Lp.	Opis działania	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
1.	Stała kontrola prawidłowości przebiegu zadań.	Sprawozdanie z realizacji zadań.	Dyrektor szkoły, doradca zawodowy.	Raz w roku szkolnym.
2.	Prowadzenie zakładki na stronie internetowej szkoły Doradztwo Zawodowe.	Umieszczenie dokumentu WSDZ na stronie internetowej szkoły oraz informacji o zajęciach dodatkowych realizowanych na terenie szkoły.	Doradca zawodowy, informatyk.	XI-VI 2019/2020
Obszar 5. Współpraca z innymi nauczycielami tworzeniu i zapewnieniu ciągłości działań w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego.				
Lp.	Opis działania	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
1.	Konsultacje	Konsultacje, wsparcie dla nauczycieli.	Pedagog szkolny, doradca zawodowy, poradnia PP w Bogatyni	XI-VI 2019/2020 Wg potrzeb

Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego znajdują się w załączniku nr 1 do Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. z 2019 r., poz. 325)

Patrz też: <https://www.prawo.pl/akty/dz-u-2019-325,18818630.html>

Program zatwierdzono na Radzie Pedagogicznej dnia 30 września 2019 r.